

**MINISTERSTWO TRANSPORTU
PAŃSTWOWA KOMISJA BADANIA WYPADKÓW LOTNICZYCH**

RAPORT KOŃCOWY

WYPADEK

zdarzenie nr: 35/03

statek powietrzny: spadochron PD-176

11 maja 2003 r. – Nowy Targ

Niniejszy raport jest dokumentem prezentującym stanowisko Państwowej Komisji Badania Wypadków Lotniczych dotyczące okoliczności zdarzenia lotniczego, jego przyczyn i zaleceń profilaktycznych.

Raport jest wynikiem badania przeprowadzonego jedynie w celach profilaktycznych w oparciu o obowiązujące przepisy prawa międzynarodowego i krajowego. Badanie zostało przeprowadzone bez konieczności stosowania prawnej procedury dowodowej.

Sformułowania zawarte w niniejszym raporcie, w związku z Art. 134 ustawy Prawo lotnicze (Dz. U. z 2006 r., Nr 100, poz.696 z zm.) nie mogą być traktowane jako wskazanie winnych lub odpowiedzialnych za zaistniałe zdarzenie.

Komisja nie orzeka co do winy i odpowiedzialności.

W związku z powyższym wszelkie formy wykorzystania niniejszego raportu do celów innych niż zapobieganie wypadkom i poważnym incydentom lotniczym, może prowadzić do błędnych wniosków i interpretacji.

Raport niniejszy został sporządzony w języku polskim. Inne wersje językowe mogą być przygotowywane jedynie w celach informacyjnych.

Warszawa 2007

SPIS TREŚCI

Informacje ogólne	3
Streszczenie	3
1. INFORMACJE FAKTYCZNE.....	4
1.1. Historia lotu.	4
1.2. Obrażenia osób.	4
1.3. Uszkodzenia statku powietrznego.....	4
1.4. Inne uszkodzenia.....	4
1.5. Informacje o składzie osobowym (dane o załodze).	4
1.6. Informacje o statku powietrznym.	5
1.7. Informacje meteorologiczne.	5
1.8. Pomoce nawigacyjne.	5
1.9. Łączność.	6
1.10. Informacje o miejscu zdarzenia.	6
1.11. Rejestratory pokładowe.	6
1.12. Informacje o szczątkach i zderzeniu.	6
1.13. Informacje medyczne i patologiczne.	6
1.14. Pożar.	6
1.15. Czynniki przeżycia.....	6
1.16. Badania i ekspertyzy.	6
1.17. Informacje o organizacjach i działalności administracyjnej.	6
1.18. Informacje uzupełniające.	6
1.19. Użyteczne lub efektywne metody badań.....	6
2. Analiza.	7
3. Wnioski końcowe.	7
3.1. Ustalenia komisji.	7
3.2. Przyczyna wypadku.	7
4. Zalecenia profilaktyczne.	8
5. Załączniki.	8

INFORMACJE OGÓLNE

Rodzaj zdarzenia:	WYPADEK
Rodzaj i typ statku powietrznego:	spadochron PD-176
Znak rozpoznawczy statku powietrznego:	nie dotyczy
Dowódca statku powietrznego:	skoczek spadochronowy
Organizator lotów/skoków:	Centralna Szkoła Spadochronowa Aeroklubu Polskiego
Użytkownik statku powietrznego:	prywatny
Właściciel statku powietrznego:	prywatny
Miejsce zdarzenia:	Nowy Targ
Data i czas zdarzenia:	11 maja 2003 r. 12:55 LMT
Stopień uszkodzenia statku powietrznego:	bez uszkodzeń
Obrażenia załogi:	poważne

STRESZCZENIE

Po oddzieleniu się od samolotu na wysokości 2200 m, wykonaniu około 25 s. opóźnienia i prawidłowym otwarciu spadochronu, skoczek sterując spadochronem leciał w kierunku miejsca lądowania wyznaczonego na lotnisku Nowy Targ. W wyniku wykonania zakrętu do lądowania na zbyt małej wysokości, z dużą prędkością postępową i opadania zderzył się z ziemią, doznając poważnych obrażeń ciała.

Badanie zdarzenia przeprowadził zespół badawczy PKBWL w składzie:

- mgr Tomasz Kuchciński - kierujący zespołem,
- mgr Agata Kaczyńska - członek zespołu.
- mgr inż. Jerzy Kędzierski - członek zespołu.

W trakcie badania PKBWL ustaliła następującą przyczynę wypadku lotniczego: błąd w technice skoku polegający na:

1. niewłaściwym gospodarowaniu wysokością w czasie lotu do miejsca zaplanowanego lądowania,
2. nieprawidłowej decyzji o wykonaniu zakrętu do lądowania na zbyt małej wysokości.

PKBWL po zakończeniu badania nie zaproponowała zaleceń profilaktycznych.

1. INFORMACJE FAKTYCZNE

1.1. Historia lotu

W dniu 11 maja 2003 r., na lotnisku w Nowym Targu, odbywały się skoki spadochronowe zorganizowane przez Centralną Szkołę Spadochronową Aeroklubu Polskiego. W skokach tych brał udział między innymi skoczek spadochronowy, mężczyzna lat 26, posiadający wykonanych 177 skoków spadochronowych. Skoczek ten, w dziewiątym wylocie samolotu An-2 przystąpił do wykonania skoku na spadochronie PD-176. Oddzielenie skoczka od samolotu nastąpiło na wysokości 2500 m. Podczas wolnego spadania wykonywał zadanie „Free”, czyli spадanie w różnych sylwetkach i położeniach ciała. Po wykonaniu około 25 s. opóźnienia otworzył czaszę główną, która wypełniła się prawidłowo. Lecąc w kierunku południowo wschodnim wykonywał zakręty o 360 stopni i stopniowo zbliżał się do wyznaczonego miejsca lądowania, które znajdowało się na północno-zachodniej części lotniska. Podchodząc do lądowania, na wysokości około 15 m skoczek zaczął wykonywać zakręt pod wiatr. Jeszcze w trakcie wykonywania zakrętu, ze znaczną prędkością poziomą i pionową zderzył się z ziemią, doznając poważnych obrażeń ciała. Organizator skoków wezwał pogotowie ratunkowe, którego zespół po przybyciu na miejsce udzielił poszkodowanemu pierwszej pomocy i przetransportował go do szpitala, gdzie został poddany dalszemu leczeniu.

1.2. Obrażenia osób

Obrażenia ciała	Załoga	Pasażerowie	Inne osoby
Śmiertelne	-	-	-
Poważne	1	-	-
Nieznaczące (nie było)	-	-	-

1.3. Uszkodzenia statku powietrznego

Spadochron nie został uszkodzony podczas wypadku.

1.4. Inne uszkodzenia

Nie było.

1.5. Informacje o składzie osobowym (dane o załodze)

Skoczek spadochronowy, mężczyzna lat 26 szkolenie spadochronowe rozpoczął w maju 2002 r. w Nowym Targu. Od pierwszego skoku szkolenie prowadzone było z wykorzystaniem spadochronów szybujących. Posiadał II klasę wyszkolenia spadochronowego, uzyskaną 19 lipca 2002 r. Kontrolę wiadomości teoretycznych zaliczył w dniu 2 maja 2003 r. – ważna do 1 maja 2004 r. Kontrolę Techniki Skoków skacząc na spadochronie typu PD-176 zaliczył w dniu 2 maja 2003 r. – ważna do 1 maja 2004r.

Zestawienie ostatnich 10 skoków.

Nr skoku	Data skoku	Typ spadochronu	Miejsce wykonania skoku	uwagi
169	04.09.2002	PD-210	Nowy Targ	
170	04.09.2002	PD-210	Nowy Targ	
171	07.09.2002	PD-210	Nowy Targ	
172	07.09.2002	PD-210	Nowy Targ	
173	07.09.2003	PD-210	Nowy Targ	
174	02.05.2003	PD-176	Nowy Targ	
175	02.05.2003	PD-176	Nowy Targ	
176	02.05.2003	PD-176	Nowy Targ	
177	10.05.2003	PD-176	Nowy Targ	
178	11.05.2003	PD-176	Nowy Targ	wypadek

Skoczek posiadał zaświadczenie lekarskie, na podstawie którego został uznany za zdolnego do wykonywania czynności skoczka spadochronowego. Zaświadczenie ważne do dnia 2 maja 2004 r.

1.6. Informacje o statku powietrznym

Zespołowi badawczemu przybyłemu na miejsce zdarzenia w dniu 16 maja 2003 r. (5 dni po zdarzeniu) okazano poniższy zestaw spadochronowy jako użyty w czasie skoku, w którym zaistniał wypadek.

Zestaw spadochronowy w układzie plecy-plecy.

Czasza główna: szybująca, typu PD-176, producent Performance Design Inc. USA, nr fabryczny 1768924. Zdatna do eksploatacji do 30 grudnia 2004 r.

Czasza zapasowa: szybująca, typu Cricket R, producent Flight Concept Int. USA, nr fabryczny 5026-R. Zdatna do eksploatacji do 30 grudnia 2004 r.

W wyniku przeprowadzonych oględzin stwierdzono, iż stan techniczny i obsługa przedstawionego zestawu spadochronowego nie miały wpływu na zaistnienie i przebieg wypadku.

1.7. Informacje meteorologiczne

- Prognoza pogody przewidywała wiatr przyziemny z kierunku 040 – 080 stopni, z prędkością 5 – 15 km/h, a w warstwie opadania skoczków z kierunku 170 – 200 stopni z prędkością 20 – 30 km/h.
- Rzeczywisty kierunek wiatru wynosił około 300 stopni. Warunki meteorologiczne były odpowiednie do wykonywania skoków spadochronowych i nie miały wpływu na zaistnienie i przebieg wypadku.

1.8. Pomoce nawigacyjne

Nie dotyczy.

1.9. Łączność

Nie dotyczy

1.10. Informacje o miejscu zdarzenia

Zdarzenie miało miejsce na płaskiej, trawiastej nawierzchni północno-zachodniej części lotniska Nowy Targ, wyznaczonej przez organizatora skoków do lądowania skoczków spadochronowych.

1.11. Rejestratory pokładowe

Nie dotyczy.

1.12. Informacje o szczątkach i zderzeniu

Zderzenie z ziemią nastąpiło w trakcie wykonywania przez skoczka zakrętu do lądowania. Skoczek uderzył w ziemię nogami, poczym odbił się i ponownie uderzył ciałem o ziemię.

1.13. Informacje medyczne i patologiczne.

W wyniku zderzenia z ziemią, skoczek doznał złamań kości obu kończyn dolnych i potłuczeń ciała.

1.14. Pożar.

Nie wystąpił.

1.15. Czynniki przeżycia.

Bezpośrednio po zaistnieniu zdarzenia kierujący skokami wezwał pogotowie ratunkowe, które przybyło po około pięciu minutach. Po przybyciu na miejsce, zespół pogotowia udzielił poszkodowanemu pierwszej pomocy i przetransportował go do szpitala, gdzie został poddany dalszemu leczeniu.

1.16. Badania i ekspertyzy.

Dokonano analizy dokumentacji skoczka, organizatora skoków oraz zeznań złożonych przez skoczka i świadków zdarzenia. Przeprowadzono oględziny miejsca zaistnienia wypadku i okazanego zestawu spadochronowego.

1.17. Informacje o organizacjach i działalności administracyjnej.

Organizatorem skoków spadochronowych na lotnisku w Nowym Targu w dniu 11 maja 2003 r. była Centralna Szkoła Spadochronowa Aeroklubu Polskiego. W czasie zaistnienia wypadku skokami kierował zastępca Kierownika Skoków, a w tym czasie Kierownik Skoków na pokładzie samolotu pełnił czynności skoczka wyrzucającego. Organizacja skoków nie miała wpływu na zaistnienie i przebieg zdarzenia.

1.18. Informacje uzupełniające.

Z powodu reorganizacji przydziału badań zdarzeń lotniczych nastąpiła zmiana kierującego zespołem badawczym.

1.19. Użyteczne lub efektywne metody badań.

Nie dotyczy.

2. ANALIZA.

Skoczek spadochronowy, który uległ wypadkowi skakał na spadochronach szybujących od pierwszego skoku i posiadał umiejętność poprawnego wykonywania skoków spadochronowych na używanych przez siebie czaszach. W analizie skoku zakończonego wypadkiem, należy zwrócić uwagę na wykonywanie przez skoczka obrotów czaszy w czasie opadania, co zdaniem Komisji przyczyniło się do znacznej utraty wysokości i jej deficytu w czasie podchodzenia do lądowania. Podchodząc do lądowania skoczek nie skorygował odpowiednio do posiadanej wysokości toru lotu spadochronu, czego skutkiem było wykonanie zakrętu pod wiatr na wysokości około 15 metrów. W zaistniałej sytuacji skoczek powinien być albo odpowiednio wcześniej wylądować, co pozwoliłoby wykonać zakręt na bezpiecznej wysokości, lub będąc już na zbyt małej wysokości do wykonania zakrętu, wylądować z wiatrem. Podsumowując, należy stwierdzić, że na zaistnienie wypadku wpływ miało niewłaściwe gospodarowanie wysokością w czasie lotu do miejsca zaplanowanego lądowania oraz nieprawidłowa decyzja o wykonaniu zakrętu do lądowania na zbyt małej wysokości.

3. WNIOSKI KOŃCOWE.

3.1. Ustalenia komisji.

- a) Skoczek posiadał kwalifikacje odpowiednie do wykonania skoku, w którym nastąpił wypadek
- b) Dokumentacja spadochronu prowadzona była prawidłowo.
- c) Stan techniczny i obsługa przedstawionego do oględzin zestawu spadochronowego nie miały wpływu na zaistnienie i przebieg wypadku.
- d) Skoczek posiadał zaświadczenie lekarskie, odpowiednie do wykonywania skoków w czasie, gdy zaistniał wypadek.
- e) Warunki meteorologiczne nie miały wpływu na zaistnienie i przebieg wypadku.
- f) Organizacja skoków nie miała wpływu na zaistnienie i przebieg wypadku.
- g) W trakcie lotu skoczek niewłaściwie gospodarował wysokością, co spowodowało jej deficyt w trakcie podchodzenia do lądowania.
- h) Skoczek podjął nieprawidłową decyzję o wykonaniu zakrętu do lądowania na zbyt małej wysokości.

3.2. Przyczyna wypadku

Przyczyną zaistnienia wypadku był błąd w technice skoku, polegający na:

1. Niewłaściwym gospodarowaniu wysokością w czasie lotu do miejsca zaplanowanego lądowania,
2. Nieprawidłowej decyzji o wykonaniu zakrętu do lądowania na zbyt małej wysokości.

4. ZALECENIA PROFILAKTYCZNE.

Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych po zapoznaniu się ze zgromadzonymi w trakcie badania zdarzenia materiałami nie zaproponowała wprowadzenia nowych zaleceń profilaktycznych.

5. ZAŁĄCZNIKI.

Nie sporządzono.

KONIEC

Tomasz Kuchciński

podpis nieczytelny